поштарина плаћена у готову

НОВИ САД
среда
28 јуна 1939
Година V
Бр. 151(1.230)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ

Независни информативни дневник
Излази свакодневно осим понедељника
Примерак 1 дин.
Месечна претплата 20 д. за земљу 50 за иностранство
Огласи по тарифи

Редакција и администрација: Краља Александра 7. — Телефони: 21-05 — 21-06. Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58.460. — Поштански фах број 178. — Рукописи се не враћају

У Паризу се верује да ће нове инструкције Лондона задовољити совјетску владу

Велика Британија пристаје да гарантија балтичким државама буде потпуна и аутоматска

Париз, 27 јуна. (А.А.) — Авас јавља:

Сви листови кажу да су преговори са Совјетском Русијом далеко одмакли и да је Велика Британија усвојила совјетске услове.

„Жур" доноси допис из Лондона у коме се каже:

Уверавају нас да ће инструкције које су синоћ упућене британском амбасадору у Москви и нарочитом изасланику британске владе задовољити совјетску владу, а нарочито у погледу двеју тачака.

1) Британска влада пристаје да гарантија балтичким државама буде исто тако потпуна и аутоматска као и гарантија Пољској, Грчкој и Румунији. Совјетска Русија добила би потпуну слободу да донесе одлуку о приступању систему узајамне помоћи за случај непосредне и посредне опасности за балтичке републике.

2) Балтичке државе добиће исте гарантије какве су садржане у тексту протокола који ће бити придодат трипартитном уговору.

Лондон, 27 јуна. (А.А.) — Рајтер јавља:

У вези са синоћном седницом министара за спољне послове, сазнаје се да је на седници проучена ситуација на Далеком Истоку, као и став у коме се налазе преговори са Москвом. Очекује се да ће ускоро бити објављено да су поведени преговори са Токиом.

Што се тиче преговора са Совјетском Русијом, сазнаје се да нису још послате нове инструкције, него да ће се те инструкције послати накнадно, пошто претседник владе г. Чемберлен и министар иностраних послова лорд Халифакс буду данас те инструкције поново проучили и коначно редиговали.

Г. Кјосеиванов ће посетити Берлин

Софија, 27 јуна. (А.А.) — ДНБ јавља:

У политичким круговима сазнаје се да ће претседник бугарске владе и министар иностраних послова г. Кјосеиванов отпутовати у вишедневну званичну посету Берлину.

Касациони суд је коначно ослободио бившег среског начелника Жабаљског среза г. Раденића

Данас пре подне Касациони суд је прогласио пресуду у познатој димничарској афери из Госпођинаца: бивши сремски начелник Жабаљског среза г. Лака Раденић је коначно ослобођен од оптужбе, док је бившем општинском подбележнику у Госпођинцима г. Миљану Кнежевићу казна затвора од једног месеца повишена на три месеца и 600 динара новчане казне.

Оснажена је пресуда члановима мајсторске испитне комисије у Сомбору

Касациони суд је данас прогласио пресуду у кривичном предмету против Милана Миковића и другова, из Сомбора, који су, као што је познато, као чланови мајсторске испитне комисије тражили од кандидата извесне своте новаца ради лакшег полагања испита. Касациони суд је потврдио у целости пресуду Окружног суда у Сомбору; једино је Жарка Цвејића ослободио за једно мање дело и изрекао му скупну казну од два месеца и 15 дана затвора.

Догађаји на Далеком Истоку

Ситуација у Тијенцину још увек се није изменила

После дугих преговора једна теретна кола ушла су у британску концесију

Тијенцин, 27 јуна. (А. А.) Рајтер јавља:

Тек после дугих преговора између британских официра и јапанских стражара, ови су допустили да једна теретна кола пређу у британску концесију. Ови сукоби и објашњавање између јапанских стражара и британских трупа које траже храну изазвале су код британских војних власти у Тијенцима врло мучан утисак.

Сазнаје се да су британске војне власти у Тијенцину врло мучан утисак да је објављена блокада, објасниле Јапанцима да ће се свако спречавање снабдевања британских трупа храном сматрати актом истоветним са поступцима који се врше за време рата. Пошто у британској концесији већ други дан влада оскудица у млеку, то је управа болнице обавестила јапанског генералног конзула о томе и опоменула га на незгоде ко је тиме настају за болеснике.

Јапанске власти настављају да прете Кинезима, власницима трговина са животним намирницама, да ће они у случају да снабдевају странце намирницама бити подвргнути строгим санкцијама. То важи за власнике трговина у концесији. Њима се прети да ће њихови пријатељи и сродници, настањени изван концесије, осетити сву строгост тих санкција.

У вези са блокадом у кинеским круговима у Тијенцину круже разноврсне вести. По једнима ће блокада бити знатно пооштрена крајем ове недеље, док по другима спровођење блокаде биће крајем ове недеље пренесено на владу у Пејпингу. Ови кругови верују да ће влада у Пејпингу покушати да постигне споразум са британским властима преко претседника тијенцинске општине, који је Кинез, али је познат као приврженик Јапана.

У вези са незгодама које је наводно претрпела гђа Финли, претставник јапанских војних власти категорички демантује да је гђа Финли била приморана приликом прегледа да скида одело. Он је изјавио да се такав инцидент ниједном случају могао догодити, пошто је таква мера у строгој опречности са инструкцијама.

У Бургосу одлучно демантују да постоји намера за присаједињење Португалије Шпанији

Бургос, 27 јуна. (А. А.) ДНБ јавља:

У овдашњим политичким круговима изазвала је велико незадовољство вест објављена у иностранству, према којој у круговима фалангиста постоји намера да се нападне Португалија и присаједини Шпанији.

На меродавном месту изјављује да није потребно да се демантују оваквe нитриге, пошто је срдачност односа између Шпаније и Португалије изнад сваке дискусије. Шпанија не сме никада заборавити захвалност коју дугује Португалији за њену несебичну потпору у критичним моментима устанка генерала Франка.

—o—

ПРОГНОЗА ВРЕМЕНА

Захлађење на северној половини

Прогноза времена за 28 јуни: за Београд и околину: Још јаче захлађење на северној половини уз повећање облачности.

Остали крајеви: Захлађење на северној половини уз повећану облачност. Местимично биће слабијих олуја нарочито у планинским пределима, а делимично облачно и ведро, али доста топло време на јужној половини.

Сунце излази у 3,54, а залази у 19,28 часова.

Поводом овогодишњег Видовдана

На данашњи дан читав наш народ управља све своје мисли према својој националној светињи и преноси сва своја осећања на Косовска света места. У свим крајевима па и у најудаљенијем и најзабитнијем куту наше младе, снажне, ослобођене и уједињене Југославије прославиће тога дана целокупни наш народ успомену на Косовску трагедију која је била кроз векове непресушиви извор наше борбе за Ослобођење. И грађанин и сељак, и сиромах и богаташ, одаће тога дана своју истинску захвалност Косовским Херојима. Кроз наше душе пролазиће наизменично осећаји поноса и захвалности, бола и ведрине, снаге и нових надања...

И најлепше мисли и најузвишенија осећања и вечне догме наше националне етике обузеће наше личности, а лепота и вредност Косовске Епопеје даваће нове снаге и новога полета нашим садашњим генерацијама. Кроз векове непресушиви и драгоцени извор наше снаге остаће и у садашњости и у далекој будућности наша национална вредност и наша заједничка светиња. Поред тога што је Косовска трагедија давала кроз столећа снагу за давање отпора нашим народним масама, она је инспирисала и уметнике недавне наше прошлости, а и наших дана, и давала драгоцену грађу најбољим претставницима наше духовне културе за њихова стваралачка дела. Споменимо само Ивана Мештровића, Боку Јовановића, Пају Јовановића, Антона Ашкерца, Јосипа Стритара, Тресића-Павичића, Владимира Назора, Јована Јовановића Змаја, Алексу Шантића, Милету Јакшића и многе друге претставнике нашег уметничког живота и наше националне културе...

А што је главно, оне непрегледне народне масе које ће се и на данашњи дан наћи на Косову и у једној и другој Раваници, заједно са читавим нашим народом, добиће опет новог полета и нове снаге у раду на остварењу нових задатака и нових дужности које му намеће наша садашњица. Наша национална етика чији су камени темељци ударени пре 550 година на Косову и чије се вечне вредности налазе у нашој народној поезији даваће правац и указиваће пут којим треба да пођемо. Осећај за правду, вера у истину и свест о чувању слободе — а те је вредности опевао сам народ у косовском циклусу — остаће и даље наше светиње и главне карактеристике нашег националног духа...

Држећи се тих принципа и не удаљујући се никад од њих моћи ће наш народ с много оптимизма и потребне ведрине да корача у сусрет својој ближој и даљој будућности. На тај начин моћи ће и наше генерације да допринесу свој буг значајном стадију конструктив не изградње нашег државног и националног живота. Тако ћемо најбоље одати дужну пошту и истински осећану захвалност према Косовским Херојима, а уједно и најбоље извршити у садашњици своју свету дужност према Краљу, Отаџбини и Народу.

Празник над празницима: Видовдан

Видовданске мисли и успомене

„Бјежи грдна клетво с рода,
„Завјет Срби испунише...“

1

Видовдан, ни краћег израза ни већег и крупнијег значења на нашем језику и у нашем срцу. Нема за Србина веће ни слађе речи од Видовдана и Косова. Видовдан, дан сваком члану наше велике, јуначке и мученичке Нације подједнако мио, једнако драг, појам свему Српству — свети, догађај најдубље урезан у душу целокупног нашег народа, нешто најсветије сваком Србину од колевке до гроба од Косова до данас. Видовдан дан завета, дан ведрине у тами. Доћи ће Видовдан, вековна је непоколебива вера нашег народа. Етички смисао Видовдана је ненаткриљив, јер је Видовдан за сваког Србина, а треба да буде и за сваког Југословена, инкарнација свега лепог, узвишеног, племенитог, херојског, мученичког, стваралачког, свега светог и Богоугодног. Видовдан је синтеза свега најлепшег наше словенске расе: симбол нашег националног живота у слободи: празник над празницима целокупног нашег народа без обзира на веру и другу поделу.

Видовдан је најистакнутији дан наше и сјајне и мученичке прошлости, дан који је и који треба и мора да буде и после освете Косова дан надахнућа, оних истих који су нам под претешким околностима омогућили освету и посвету Косова. Пуних пет и по векова Видовдан и Косово, нераздвојни у осећајима нашег народа, били су и биће док нас траје симбол нашег живота, сведок чврстине наше вере, у Бога и у своје сопствене неисцрпне снаге, и доказ непоколебивости наше железне воље, да будемо слободни, своји. На Видовдан 1389 и „од онога дана чемернога“ Србин је био станац камен, готов увек:

„Крв пролити, а не зажалити
„За јунаштво и за Отачаство...“

Видовдан је кроз сва столећа у најтежем ропству и у највећим мукама нашег народа, када су му распињали душу а на коље набијали тело, био извор нових снага и нових нада, све веће вере у себе. Кроз Видовдан се из смрти рађао Живот. Видовданска идеја, Косовска мисао, 550 година, као заједничка својина свих Срба где год их има, били су кремен камен из кога је вазда избијао силан пламен разбуктале вере у Васкрс слободе и Царства Српског, палог на Косову. Иако смо изгубили царство нисмо кроз векове ни за тренутак изгубили оно што је најлепше у нама, оно што нас најверније као народ карактерише: веру у себе као народ. Душе су нам остале здраве и нетакнуте... Косовску гробницу наш народ је гледао као колевку Слободе и у томе народном осећају лежи тајна да је Косово Србину веће и значајније од Велбужда и свих других великих победа у прошлости. Пало је царство, али се у традицијама народним уздигла душа народа у свој својој величанствености. Зато Видовдан никад није био дан туге, но дан Завета да смо дужни грехе покајати, Видовдан је био и остао дан Поноса, Вере и Наде...

Косово и Видовдан су наш најсветији и највеличанственији Олтар пред којим је наш народ увек у данима клонулости нашао сигурна окрепљења и извор снаге за нове надчовечанске напоре.

Видовданска мисао, као заједничко највеће и најдраже благо целог нашег народа, очврсла је у свима редовима нашег народа његов отпор, давала народу нове снаге и све јаче одлучности, соколила нас вековима и осоколила на херојске подвиге. Видовданска мисао дала нам је снагу и моћ да све одржимо да би се као народ очували и у згодном моменту могли стрести вековни јарам са себе. Косово нам је душу хранило и дух дизало. Косово је до освете више ојадило Турке но они нас на Косову.

Косовска мисао јачала је наше нејаке снаге и увек била јача од све силе душманске. Косовска жртва то је персонифицирани идеализам нашег народа. Косово и Видовдан су непресушни бистри вир народне снаге из које је извирала крепка вера у бољу будућност.

Највећи и вечни споменик подигао је Косовским јунацима, и вечни камен темељац својој народној традицији, као извору снаге из трпљења, пророчански Геније нашег народа у својој ненаткриљивој и ненадмашној поезији, своме по лепоти недостижном узорном Косовском епу, који је напајао вековима наше душе херојизмом и жудњом за освету.

Косовска епопеја највеће је наше народно бесценблаго по коме смо знани и цењени и међу најкултурнијим народима света, чији су највећи песнички генији с дивљењем говорили и писали о њој. Косово и Видовдан и после ненадкриљиве народне песме дали су потстрека и обиље материјала не само генијалном народном гуслару но и после њих свима нашим великим умовима, књижевницима и песницима, за најлепше производе њихова духа и душе...

„Док је сећања на Косово биће и Србин у стању да одолева свакој најезди, да с успехом брани на свима тачкама права своја... Дух Косовски, дух оних јунака који славно падоше на бранику Отаџбине своје задахнуће нас када год нам буде затребало да осигурамо национални опстанак свој, и он ће собом надокнадити оно што нам у броју буде недостајало“ пророчке су златне речи нашег бесмртног Краља Петра Великог Ослободитеља, које је изговорио на Видовдан 1904 приликом откривања споменика Косовским јунацима у Крушевцу, непуних осам година пре но што ће под Његовим вођством Народ испунити Косовски аманет...

Од Косова Видовдан је био за цео наш народ најсветији и најмилији празник, празник жртве знане и незнане за најсветије народне идеале.

Косово је освећено и посвећено. Све што су генерације прижељкивале као сан претворено је у јаву. Али наше Мајке морају и даље рађати Обилиће и Принципе, нашем народу ваља и даље живети у Видовданској традицији, наша се омладина мора и даље са заносом одушевљавати Косовском идејом, која значи: част у слободи, част и слободу бранити и увек бити будан на стражи на границама наше простране Отаџбине, веће и моћније но што је било царство Душана Силног... Само тако можемо гредети сигурној нацио-анлној будућности. Само тако неће на нас и на наша поколења пасти страшна клетва Честитога Кнеза, Мученика и Светитеља Видовданског кога ће славити Српски Народ докле га траје, јер је честити Кнез највишом Жртвом утврдио истину: да само из великих жртава ничу велика дела...

ДУШАН МИЛ. ШИЈАЧКИ

ЗАТОЧНИК СЛОБОДЕ

(У тамници 1916)

„Принципе, друже, мишица нек збори,
Принципе, добро гађај и обори!“
Петар Безруч: „Жудња Видовдан 1914“)

Терезиенштата влага, окови и мрак.
Крваве ране, тело гњило, гној.
Ни једног сунца ни најтањи зрак.
„Србија не постоји... Српски народе мој!...“

Отпада месо. Иструлу руку треба сећи,
Али се чека званично допуштење.
И штогод бол бива све већи,
Мисао јасније прима одређење.

Голи зидови. Ни за самоубиство средства нема.
А снови лепи, ноћу, ко мелем на ране.
Ко да сам Благи рукама обема
Милује очи крваве и сане.

Кораци стражара мозак кљују,
Сарказам отровни ходником звони,
Горди, обесни, смеју се они,
На име српско бестидно пљују.

А на грудима крвари рана,
Грозотом грохоћу сломљене кости,
Данас ко јуче, и сваког дана,
Без сунца, без наде, без радости.

Ал изненада идеја плаха
Осмех на лицу ледном крави
И преко свих варки земаљског праха
Пун поглед очију лебди плави.

Тад смирене мисли Косову заброде
Као срца Босне за својијем птићем.
А дух невидљиви Народа Слободе
Гаврила Принципа равна с Обилићем.

ДУШАН ЖАРКОВ

Видовданске свечаности у Новом Саду

Као што је „Дан" јавио, на Видов дан биће у Новом Саду неколико националних манифестација. Пре подне, у 11.30 часова, извршиће се на свечан начин освећење камена темеља Дома ратних добровољаца. Свечаност ће се обавити на грађевини, у Шумадиској улици.

После подне, у 17 часова, на Видовданском насељу, становништво на сеља прославиће своју традиционалну славу, пред Крстом. Кум славе биће потпретседник општине г. др. Обрад Милутиновић.

Културно и хумано удружење Босанаца и Херцеговаца такође слави Видовдан, после подне, у 16 часова, у старој Стрељани, у Краља Петра Другог улици. Кум славе је народни посланик г. Александар Милић.

Радње ће бити преко целог дана затворене.

Видовдан у Саборној цркви

Пева Хор Саборне цркве под управом г. Милутина Ружића: Свјати Боже — Григоријева, Сугуба јектенија соло г. Драгутин Симић, Херувика и Јако да царја — Станковића, Милост мира — Бортњанског, Достојно — Пашћана, Свјат — Бортњанског (терцет гђа Ема Попов, гца Војислава Томић, г. Драгутин Симић), Тебе појем — Мокрањца, Достојно јест — Станковића, Оче наш — Николајева, Причасно Приклони Господи — Григоријева, Завршно — Крстић, Мокрањац.

Видовданска прослава у Сомбору

Сомбор, 27 јуна. — Поводом 550-годишњице Косовске битке, и Сомбор је спремио веома лепу прославу. Прослава ће у Сомбору отпочети уочи Видовдана поменом палим косовским јунацима, који ће се одржати на традиционалан начин пред „Видовданским крстом". У прослави ће узети учешћа све школе, сва месна национална, културна и просветна удружења. Поред наших певачких друштава, сокола и четника, за овогодишњу прославу се нарочито залаже Српски културни клуб, чији су чланови гг. Тодор Ђорђевић, Јован Вукмановић, професори, и др. Јован Сипић, лекар, том приликом одржати предавања о значају дана.

Положај Велике Британије

Немци имају реч „Шаднфројде", којом исказују злу радост према незгоди или несрећи другог. Немачка штампа, којој се придружује италијанска, радује се пред призором тешкоћа с којима има да се бори са свих страна Енглеска. Преговори у Москви тешко напредују, Арапи прете Великој Британији, у Кини је скоро понижена, и зато Берлин и Рим уживају како је Велика Британија притешњена на мучну дефанзиву. „Хамбургер Фремденблат" приписује ту незгоду Велике Британије узалудним њеним покушајима, да Немачку заокружи. Према том немачком листу, Велика Британија је сувише много захватила, да би могла све да задржи, услед чега се налази у „очајном стању" према Јапану, који ради „према свом потпуном праву". Према „Франкфуртер Цајтунг-у", каквогод било решење у Тијенцину, британски престиж ће бити сртно погођен, пошто свет више не верује у „право Енглеза да господаре земљом". На крају, и италијанске новине пишу о колосу са черпић ногама. Талијани мисле да је довољно да Велика Британија добије још један јачи ударац, па да се сруши један систем, који је застарео, а то би, по њима, било праведно.

Канцелар Хитлер, у своме говору од 28 априла, у Рајхстагу, ипак је прокламовао „важност за цело човечанство постојање британске империје", додавши да види „у постојању ове империје један елеменат неоцењиве важности за светску цивилизацију и трговину" и да осећа искрено дивљење за „огромно колонизационо дело", које су обавили Англосаксонци. После два месеца ишчезли су трагови овог доброг расположења Немаца према Енглезима. Химера „пријатељства и немачко-енглеске сарадње", што је Фирер тражио, нестала је. Водећи кругови у Немачкој мењају тактику и сматрају да је потребно данас показати на Енглеску као главног противника и уверити своје јавно мнење, да тај непријатељ пати од тешке унутарње болести и да је мање опасан, него што изгледа.

Боље је, међутим, прецењивати снагу свога противника, него потцењивати, јер у другом случају постоји опасност разочарења. Истина је да је Велика Британија, за последњих двадесет година, починила многе политичке грешке. Исто тако, она има слабих тачака које су изложене великим опасностима, те ширину и различитост интереса које има да брани у свету. Услед тога често мора своје снаге да распарча, као и своје напоре. Истина она се мало успавала и полагано се пробудила, и то нешто доцкан. Поред свега тога, она још има огромну виталност и народни дух способан да приреди својим противницима тешка разочарања. Доминиони нису више подвргнути Лондону те могу водити независну политику. Међутим, у време опасности, они ће као и 1914, доћи у помоћ Великој Британији. Муслимани, Индија, Црнци имају разлога да се туже на многе британске методе. То, међутим, не значи, да би радије живели под господарством друге неке државе. На крају, у случају опасности по егзистенцију британске империје, односно превласти у свету Англо-Саксонаца, друга велика сила англосаксонска с оне стране Атлантског Океана доћи ће сигурно у помоћ.

Историја је показала, да је врло опасно имати Енглеску за непријатеља, јер су Енглези истина губили многе битке, али рат никад нису изгубили.

Др. СЛАВКО М. ЋИРИЋ

У свим новосадским богомољама одржаће се помени палим косовским јунацима

На Видов-дан, 28 јуна о. г., као дана Косовске битке, одржаће се црквени помен палим косовским јунацима као и свима онима који су у осталим ратовима и борбама положили своје животе за Ослобођење и Уједињење нашега народа. Помени ће се у месним богомољама одржати по овом реду: у Српској православној саборној цркви (Пашићева ул.) у 11 часова; у Римокатоличкој катедрали (Трг Ослобођења) у 9 часова; у Јеврејској синагоги (Краља Петра Другог) у 10 часова; у Евангеличкој цркви (Јована Суботића) за Словаке у 9 часова; а за Немце у 8 часова; у Реформатској цркви (Шафарикова) у 10 часова; у Гркокатоличкој цркви (Милетићева) у 10 часова; у Римокатоличкој цркви Св. Ђурђа у Н. Саду IV (петроварадинској тврђави — Штросмајерова ул.) у 9 часова; у Римокатоличкој цркви Св. Рока у Н. Саду IV, у Роковом долу, (Прерадовићева) у 8 часова; у Старокатоличкој цркви у Новом Саду IV; у парку код железничке станице Петроварадин — Дунав у 9 часова; и у Српској православној војној цркви у Новом Саду IV у 9 часова.

?

У „Новој Европи", у чланку „Данашња Русија и Европа", г. др. Анте Цилига, добар познавалац прилика у Русији (у којој је провео више година), пише, између осталог, и ово:

„Ако дамо праву важност горњим оптужбама Стаљина, онда ће нам постати разумљивије зашто преговори међу Великом Британијом и Русијом, које је отпочео Чемберлен после 15 марта, иду тако полако и тешко. Неповерење оба партнера веома је дубоко; и с пуно разлога. Оба се партнера нису ни до данас дефинитивно одрекли наде, да ће један другог изманеврисати, да ће га евентуално увући у рат са Немачком, а сам да остане по страни..."

Зар није прави смисао и крајњи циљ данашњих преговора, који се одиста већ предуго воде, баш у томе да се уопште онемогући било какав оружан сукоб у Европи? И зар би уопште било могуће би Русија или Британија остану само посматрачи за случај једног сукоба који би неминовно морао да има за последицу европски рат?

Купаћи костими

познатих светских марки

Jantzen, Benger

модели 1939 код

Клајн Еугена

Нови Сад-Петровград

СПОЉНОПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД „ДАНА"

Нови Минхен

се наводно спрема због Данцига и Коридора. Сарадник агенције „Јунајтед Прес" сазнаје на меродавном месту да Немачка ради на новом Минхену, који би требало да реши питање Данцига и пољског Коридора на исти начин као што је решено питање Судета. Осакаћен начин решења, вели се даље, био би за Пољску много гори него да се директно споразумела. Немачка рачуна са својом огромном војничком снагом и с тим да су британски интереси угрожени у толиким деловима света, да Велика Британија неће моћи концентрисати своју пажњу на Данциг. Због тога Немачка рачуна са капитулацијом у погледу Данцига и Коридора.

— *ПОСТОЈИ НОВИ РУМУНСКИ ПЛАН* о новим уговорима за безбедност на Балкану. „Фигаро" тврди да је румунски министар спољних послова г. Гафенку у вези с Балканским споразумом израдио план нових најопсежнијих уговора о најширој сарадњи.

— *НА ПРОПУТОВАЊУ* у Копенхаген из Женеве стигао је у Берлин дански министар г. Мунк, који се на изричиту жељу г. фон Рибентропа 24 јуна имао састати с њиме у Вилхелмштрасе. Г. фон Рибентроп је, међутим, хитно позван од канцелара г. Хитлера на Оберсацбер, тако да је овај састанак морао бити одложен за 25 јуни. Разлози овом хитном позиву нису познати, али се у добро обавештеним круговима наслућује да је то у вези са питањем Данцига и Коридора, јер су ова два питања последњих дана постала опет нарочито актуелна.

— *Г. МУСОЛИНИ* је приликом боравка на Ријеци посетио фашистички дом. Појавио се на балкону и захвалио на манифестацијама. У своме говору углавном је рекао: „Поздрављам грађанство Ријеке, која је на граници. Грађанство Ријеке сачувало је од првог часа до данас веру и поуздање. Ми имамо много задатака, од којих смо неке већ извршили, а остале ћемо извршити". Погранични мост између Сушака и Ријеке био је за цело време Мусолинијевог боравка на Ријеци затворен. Били су пропуштани на Ријеку само неки новинари.

Редовно купање у Новосадској јодној минералној води чува Ваш организам од реуме

Један погрешан знак трубом стајао је Србе пет стотина година робовања

Косовска битка има велики значај за националну историју са разних тачака посматрања и истраживања. У наш народни дух је дубоко усађено тумачење пропасти националне независности на Косову у чисто филозофском и моралистичком облику. Несумњиво, овакво тумачење је допринело препорађању националног духа и његовом ослобађању потчињености у процесу стварања културних и човечанских вредности. Али легендарна битка српских јунака на Ситници има и своју реалистичку страну, претстављену потезима и кратким заповестима које су падале на Видовдан у штабу српске армије. Значај командовања и маневровања на крвавом попришту превазилази оквир стручног ратничког и стратешког интересовања. Многи су критичари косовске епопеје и њеног војничког значаја склони да приписују губитак битке и пропаст српске независности једном јединим погрешном потезу који је учињен у отсудном часу, по наредби једног од косовских генерала. Та чињеница мало је позната у нашем народу. У народној песми постоји алузија на њу у најтежем облику:: по њој, погрешни тактички потез је обележен као издаја на коју је бачено вечно проклетство. Међутим, по објективним схватањима, на основу обостраних података, и српских и турских, ствар има судбоносан значај, али не претставља издају нити проклетство, већ јој, можда, треба потражити узрок у ратничкој неспособности и немању стваралачке војничке вештине код завађене, растројене и декадентне српске господштине.

Турски хроничари из средњег века наводе да је српска војна сила на Косову била чак надмоћнија од турске. Турци су кренули на Србију у лето 1388 и несметано презимили у македонским кланцима. Да је српска и хришћанска коалиција која је припремана за отпор против полумесеца била бржа и мобилнија, Турци би доживели потпуни пораз као на Плочнику, јер не би одолели клими, природним тешкоћама положаја и ударној [illegible] српске армије која је била вична за борбу у кланцима од турске. Алькавост српског генералштаба претворила се у срећну случајност за Турке и они су се спролећа дохватили сигурних положаја у равници, где су били ненадмашни у борачкој вештини. Ипак, на сам Видовдан, у почетку битке изгледало је да ће Срби надвладати. Турске уходе су обавештавале свој генералштаб да турској армији прети најозбиљнија опасност од дивизије оклопника на тешким штајерским коњима, са страховитим убојним оружјем које је одблескивало на километре далеко у сјају сунчаног видовданског јутра. Ова шума смртоносних копаља био је род војске коју је основао цар Душан Силни и с којом је, углавном, освајао велико српско царство. Коњаници су били увежбани професионални ратници, махом странци који су се у биткама такмичили о непријатељске главе, да би код послодавца издејствовали што бољи положај и награду. У средњем веку ови професионални ратници на тешким коњима и са гвозденим оклопима били су страх и трепет за противничке армије. Довољно је потсетити на чињеницу да су Пољаци у неколико махова пролазили надмоћну турску армију баш помоћу ових ратника, створивши тако непрелазни бедем у одбрани хришћанства. Дивизија српских оклопника на Косову била је под командом војводе Вука Бранковића. После погибије Муратове, турску команду је преузео његов син Бајазит и у најкритичнијем тренутку за своју армију убацио у крвави вихор сву турску резерву, чија је одморна снага имала страховито дејство. Сва средњевековна ратничка вештина у сукобима великих размера и састојала се, уосталом, у лукавом извођењу резерви на бојиште у отсудном часу или намамљивању противника на вешто постављену заседу. Маневар са убацивањем резерве имао је у пројекту и српски генералштаб. Његово извођење било је поверено Вуку и његовој смртоносној дивизији оклопника. Турци су страховали, сасвим оправдано, да ће их ова гвоздена ратничка машина самлети у прах. Али до овог маневра није дошло. У тренутку када је Бајазит изиграо у очајању и последњи адут, ставивши на коцку све, војвода Вук је схватио да треба да тактизира. Из сувишне опрезности починио је трагичну грешку. Желећи да Турке намами још дубље у раље смрти, наредио је повлачење своје дивизије на подеснији положај са кога је, по свима знацима, хтео да отсече главу целокупној турској сили једним снажним залетом у борачки крклањац. Али његову команду за повлачење изморени војнички дух је примио у разумљивој асоцијацији: да је крах неизбежан и сваки отпор узалудан. Створена је кобна пометња која се претворила у расуло и слом. Када се Вук пренуо из егоцентричне славољубивости, ствар је била изгубљена. Турци су свежим трупама скршили српску главнину исекавши њене људе у бегу без отпора. Дивизија оклопника, која је задавала страх турском обавештајном одељењу, није, према томе, ни кренула у борбу и у њеном маневру треба тражити узрок петстогодишњем робовању Срба. Ипак, по чудним законима Провиђења, звук трубе који је овој дивизији објавио наређење за узмак треперио је у срцу једног народа, као што је доказала доцнија историја, пуних пет стотина година не за узмак и пораз, него за славу и победу.

М. Н.

Цигани појели свињу која је угинула од беснила

Петровград, 27 јуна. — Једна циганска черга од 32 члана у Јаша Томићу заклала је и појела свињу која је угинула од беснила. Општински лекар г. др. Вучковић, чим је за то сазнао, дао им је свима пастерове инјекције против беснила. Сем тога, да се зараза беснила не би проширила, поубијано је 27 мачака и 25 паса у Јаша Томићу.

—o—

У општинском затвору у Хајдучици крадљивац себи косом пресекао гркљан, али се брзо покајао и дозвао помоћ

Петровград, 27 јуна. — Миша Шофранка, надничар из Хајдучице, био је осумњичен због крађе, те се налазио у притвору општинске полиције у Хајдучици. Кроз прозор је успео да дохвати косу, која је била наслоњена на зграду, те си је њоме пререзао гркљан, али се на време покајао и повикао у помоћ. Пренесен је у петровградску болницу, где му је указана помоћ. Изгледа да ће остати на животу. **(Дан)**

—ooo—

Алвација осуђен због крађе на робију

Ноћу, између 25 и 26 фебруара о. г., отворио је Суља Хаџалић, алвација из Новог Сада, са лажним кључем роло на радњи Етелке Такач и, заједно са Алијом Шојком, ушао унутра и однео из радње 150 метара платна и 560 динара готовог новца.

Сем тога Хаџалић је 27 фебруара обио двоја врата на радњи Гавре Сланкаменца, одакле је узео робе за око 2.500 динара, а из радње Стевана Ерара такође однео разне робе. Хаџалићу је код друге операције помагао, као и код прве, Алија Шојка.

Изведени пред веће Окружног суда они признају дело, као и њихов јатак Хуса Шиљак, алвација из Новог Сада. Суд је донео пресуду, којом се Суља Хаџалић осуђује на 15 месеци робије, Шојка на 3 месеца строгог затвора и Шиљак на 30 дана строгог затвора.

† Персида Топалов

Стари Футог, 27 јуна. — Уз учешће многобројног грађанства, соколског друштва, као и осталих месних организација, сахрањена је Персида-Тинка Топалов рођ. Куцурац, супруга г. др. Ђорђа Топалова, лекара, претседника Српске православне црквене општине. Умрла је од срчане капи у 39 години живота. У име соколског друштва, од покојнице се над раком опростио г. Матко Хроватин, евоцирајући њен рад као добре Српкиње, узорне мајке и верне сапутнице свога мужа у борби за свакидашњицу. Покојницу оплакује супруг и син Стеван, као и многобројна родбина. *(Дан)*

—ooo—

Резултати учитељских дипломских испита у Државној учитељској школи у Вршцу

Вршац, 27 јуна. — Учитељски дипломски испит полагао је 31 кандидат, 19 мушких и 12 женских, од којих по други пут полажу 6 кандидата, а 2 по трећи пут. Са писмених испита одбијена су 3 кандидата. Тема за писмени испит из српско-хрватског језика била је: „Народна поезија као основ националног, моралног и естетског васпитања.“ Из педагошке групе писмена тема била је: „Каква је физичка и социјална околина најпогоднија за образовање детета.“ После практичних предавања одбијен је један кандидат на годину дана. Са усмених испита одбијено је на 2 месеца 9 кандидата, на годину дана 5 кандидата. У поређењу са успехом ранијих година, овогодишњи успех је слабији због тога што је знатан број кандидата дошао из других школа, било као ученици петог разреда, било као кандидати који су по други или трећи пут полагали. Од редовних ђака вршачке препарандије само је један одбијен на годину дана, а остали су дошли последње школске године из других школа или као кандидати, који по други пут полажу.

Претседник испитне комисије био је изасланик Министарства просвете г. др. Милан Петровић, начелник Просветног одељења Банске управе у Новом Саду.

РЕЗУЛТАТИ УТАКМИЦА СТЕНОГРАФСКОГ ТЕЧАЈА И СТЕНОГРАФСКОГ ДРУШТВА У НОВОМ САДУ

Одржани су испити стенографског течаја гђе Бланке Епштајн рођ. Гинс. Изасланик Банске управе био је г. Душан Поповић, школски инспектор. Успех је био ванредно добар.

На утакмици стенографског течаја 12 јуна о. г. прву награду добиле су из српске стенографије: Марија Благојевић, Марија Цап, Агнес Балдман, Естера Хершковић и Станислав Ивановић, а из немачке: Маргарета Луцијановић и Марија Матес.

На утакмици стенографског друштва 20 јуна о. г. прве награде биле су додељене Јованки Благојевић и Вилми Ликар.

ВАШЕ ОДЕЛО

узорно чисти и фарба

ЕТИЛЕН
Нови Сад
Краља Петра II 4

Експрес йеглање одела

И. 57/1939 год.

ДРАЖБЕНИ ПРОГЛАС

Тважилац извршења „Драх“ Ткаон. свилене робе из Сомбора. Извршеник из Тителa.

Дана 3 јула 1939 године у 3 сата продаваће се јавном дражбом у радњи извршеника, а ради 5.230 дин. и прип. ове ствари: 100 метара разног штофа, процењеног на 10.000 дин. Заплењене ствари у смислу § 230 Оврш. зак. 1930 год. неће се продавати испод једне трећине процењене вредности.

Ствари се могу пре дражбе прегледати у радњи извр[illegible]ика.

Срески [illegible] у Тителу, 6 јуна 1939 г.

Тих. Љ. Попов
судски извршитељ

ДУШЕВНИ РАДНИК треба Рогашку минералну воду, која га чува штетних последица многог седења.

Rogaška slatina

Први омладински планинарски дан одржан је на Стражилову

уз учешће четрнаест омладинских организација

Обављено је филмско снимање свих појединости ове успеле омладинске планинарске приредбе

На Стражилову је одржан први омладински дан, који је, уз сарадњу четрнаест омладинских удружења из Новог Сада и Каменице, приредила омладинска секција Друштва Фрушка Гора. Леп дан окупио је велики број омладинаца из Новог Сада, Београда, Ср. Каменице, Ср. Карловаца, Велике Кикинде, Петровграда, Врбаса, Чуруга, Панчева, Новог Бечеја, Старог Бечеја, Куле и других места Војводине.

И поред великог броја учесника, сама организација излета и дисциплина омладинаца планинара била је потпуна. Пре подне одржан је свечан део приредбе на самом Бранковом гробу. О значају овог планинарског дана говорио је, отварајући свечаност, у име омладине Д. Ф. Г. г. Бранко Бајић, а о значају планинарства за омладину г. др. Владимир Белајчић, претседник Д. Ф. Г. О Бранку Радичевићу као песнику народа и омладинском трудбенику говорио је г. Ж. Милисавац, па је затим омладинац-задругар Радујички рецитовао Змајеву песму „Бранкове жеље". На крају су све искупљене омладинце поздравили топлим речима у име омладине из Баната г. Тома Гранфил, у име омладине из Средње Бачке г. Вујанић и у име омладине из Срема г. Радић. На Бранков гроб положили су омладинци ловоров венац са тробојном траком и натписом „Омладина Бранку".

После заједничког ручка, који је прошао у најбољем расположењу, извела су омладинска удружења веома успели програм на импровизираној позорници. Стег Скаута, Задружна омладина, Уметничка група „Радник" извели су десет музичких, рецитационих и позоришних тачака на задовољство више стотина присутних омладинаца.

Са омладинског дана на Стражилову упућен је поздравни телеграм г. Васи Стајићу, првом пропагатору планинарства међу омладином у Војводини.

До касно увече вило се омладинско коло, а групе омладинаца полазиле су кућама зидовољне, певајући омладинске песме.

Цео омладински планинарски дан снимљен је за филм.

На свечан начин освећен је нови Завод за рентгенологију

при Бановинској болници у Петровграду

Завод је најмодерније уређен и одговара свима потребама модерне медицине

Петровград, 27 јуна. — У Бановинској болници у Петровграду освећен је нови Завод за рентгенологију, једини ове врсте у Банату. Завод је смештен у згради у којој се раније налазило Заразно одељење, које је сада смештено у новом и знатно пространијем павиљону, док је ова зграда преоправљена и најмодерније уређена за потребе Завода. Завод за рентгенологију служиће за потребе рентгенске дијагностике, која ће бити знатно употпуњена и савршенија, те ће на тај начин научни ниво болничког рада бити подигнут на виши степен. Исто тако употпуниће се и метод лечења рентгенским зрацима, тј. рентгенском терапијом. Овај завод неће служити само за рентгенологију, већ ће служити и за осталу електромедицину, дијатермију, кварц и солукс, које је болница у одељењима и раније употребљавала.

Набавка најмодернијих апарата и преоправка зграда стајали су око пола милиона динара.

Освећењу су присуствовали начелник Одељења за социјалну политику и народно здравље Банске управе г. др. Владан Јојкић, шеф Завода за рентгенологију Опште државне болнице у Београду г. др. Сава Јанковић, претставници војних и цивилних власти, удружења и установа, као и болничко особље са управником болнице г. др. Димитријом Кристићем.

Црквени обред освећења извршили су православни прота г. Сима Попов и католички свештеник г. Имре Најман. Затим је управник болнице г. др. Димитрије Кристић истакао значај ове свечаности и овог новог веома важног одељења болнице, за којим се досада указивала огромна потреба, пошто Бановинска болница у Петровграду обухвата територију од око 250.000 људи. Досада су болесници који су имали потребу за оваквим лечењем одашиљани у друге удаљеније болнице, које су редовно биле пренатрпане, те или нису примани или су данима чекали на пријем ,те су тако губили у времену и били су изложени шикани, а често су морали и одустати од даљег лечења.

Потом је гца др. Љубинка Максинчев, в. д. шефа Завода за рентгенологију, изнела значај рентгенологије. Начелник Банске управе г. др. Јојкић прогласио је затим да је нови рентгенолошки завод отворен. Пошто је говорио делегат Опште државне болнице у Београду г. др. Сава Јанковић, гости су разгледали нови завод који је најмодерније уређен и одговара свим потребама модерне медицинске науке. Затим је гостима приређена закуска. (Дан)

Пшеница и даље лепо напредује

И даље постоје изгледи за добру жетву

Сомбор, 27 јуна. — Према извештају стручњака Пољопривредне берзе, пшеница и даље лепо напредује, иако су јој кишни дани и тешки пљускови доста нашкодили. Наступајуће лепо време све ће накнадити, те и надаље постоји уверење да ће овогодишња жетва подбацити за свега 15% од прошлогодишње и да се може сматрати добром. Квалитет пшенице је добар. Призад није још установио откупне цене ,али се ипак назире да ће откупна цена варирати од 150 до 160 дин., с којом би и произвођачи били задовољни. Извозни вишак цени се на 2 до 2 и по милиона мтц. Од ове количине биће извезен оу оквиру преференцијалног уговора око један и по милиона мтц. док ће се остатак пласирати у западним европским неклириншким земљама.

Стари кукуруз и даље је веома чврст на тржишту. Домаћи конзум у пасивним крајевима као и товљачи у Срему и Војводини плаћају форсирану цену, која је на кон[illegible] тржиштима дотерала до 125 дин за пром. испоруку.

Напредак у развоју новог кукуруза је одличан, чему је нарочито допринело наизменично идеално кишовито и сунчано време, те има изгледа на обилну жетву.

Јечам се коси. Квантитативни резултати су добри, само је последња киша много нашкодила квалитету.

Ново брашно се слабо тражи на тржишту, док Призад не утврди цене за пшеницу.

За нове мекиње се показује велико интересовање од стране туземног конзума, товљача свиња и стоке. Цене варирају од 100 до 105 дин. са врећама по мтц. *(Дан)*

На нижим и вишим течајним испитима у вршачкој гимназији констатован је бољи успех него у прошлим годинама

Вршац, 27 јуна. — За нижи течајни испит у Реалној гимназији била су пријављена 132 кандидата ,од којих је 30 ослобођено. Полагала су 102 кандидата, а положило је с одличним успехом 11, с врло добрим 32, с добрим 57, на три месеца одбијено је 21 ученик, на једну годину 10, изгубио је право на даље школовање један ученик.

Виши течајни испит полагало је 44 кандидата. Међу овим 8 који су полагали други и трећи пут. Писмени испит полагали су кандидати између 11 и 14 јуна. Тема за писмени рад из српскохрватског језика била је: „Мач и перо — заслужни поборници нашег народног ослобођења и уједињења." Сви су кандидати припуштени на усмени испит. Усмени испит обављен је између 17 и 22 јуна. На усмени испит Министарство није изаслало свога изасланика, У отсуству изасланика претседавао је директор г. Милован Сучевић.

Положила су 34 кандидата: 19 мушких и 15 женских. На 3 месеца одбијено је 9 кандидата. У поређењу са успехом из ранијих година, ове године констатован је леп напредак. Ученици су се у осмом разреду одликовали озбиљношћу, марљивошћу и спремношћу, те је директор г. Сучевић изразио своје задовољство.

ПЕТРОВГРАДСКА ХРОНИКА

Воја Ђурић, столар у Јаша Томићу, посвадио се са својом женом, која је због тога скочила у бунар, али су је мужевљеви шегрти спасли у последњи час и извукли у тешком стању из бунара. Пренели су је у стан, али Ђурић није дозволио да се зове лекар, нити да уопште ма ко уђе код ње. Када су рођаци женини ипак позвали лекара г. др. Вучковића, овај је о случају известио жандармерију, која је мужа ухапсила.

Финансиска контрола у Јаша Томићу води поступак против Тоше Попова, претседника општине Јаша Томић, који је осумњичен да је покушао да прошверцује 5 мц стаклене робе из Румуније, где је ова роба знатно јевтинија него код нас.

Туринг клуб за развијање туризма и заштиту интереса власника аутомобила основала је једна група аутомобилиста у Петровграду. За претседника је изабран г. др. Пера Ердељанов, директор банке, за потпретседника г. др. Влада Шећеров, адвокат ,за секретара г. Радојко Коларов, шеф Путника, за чланове управе: гг. Мија Мијатов, др. Јован Елмер, Ненад Цоцић, Мартин Борал, Јован Ђарфаш и Никола Шејтери.

Коло српских сестара у Петровграду одржало је годишњу скупштину, под претседништвом гђе Соње Петровић. Пошто су поднесени извештаји, који су примљени, изабрана је нова управа на челу са гђом Соњом Петровић. Чланице управе остале су углавном исте.

Црквени избори у Тителу

Тител, 27 јуна. — У највећем реду су овде обављени избори за црквену општину. Постојала је свега једна листа на челу са досадашњим претседником општине г. Стеваном Стокиним, која је једногласно и изабрана. Први предлагач на тој листи је био г. Борђе Парабућски, свештеник. *(Дан)*

СПОРТ

ПОСЛЕ БУРНЕ СПОРТСКЕ НЕДЕЉЕ

За два минута „Војводина“ је пораз претворила у победу

ИЗНЕНАЂЕЊА ЈЕ БИЛО НА СВИМ СТРАНАМА

Ретко је која недеља имала у програму толико бурних спортских окршаја као ова прошла. На свима странама водиле су се одлучујуће битке. Изненађења ни овог пута нису изостала.

Чудотворна два минута „Војводине“

Знајући вредност оба бачка кандидата за лигу, Војводине и Жака, рачунало се на равноправну и огорчену борбу у Новом Саду. Тако је и било. Жак је био овог пута још опаснији него иначе, можда баш за то, што је Војводина важила за малог фаворита. Суботичани су боље господарили живцима читавих 80 минута. Њихова игра била је сталоженија и са више смисла, док је Војводина, знајући шта ова утакмица за њу значи, играла невероватно нервозно, нарочито нагла. Како је Жак до 35 минута другог полувремена био у вођству са 2:0, ретко је ко и помислио да ће ову утакмицу изгубити. Јер два гола форе нису мала ствар. Међутим, Војводина је створила мало чудо и — победила!...

Један леп Велкеров продор с крила у 35 мин. и један прецизан шут Отњанова донео је Војводини први гол. Овај гол био је инјекција за домаће а фаталност за госте. Силан елан домаћих играча збрисао је сву хладнокрвност железничара и поколебао њихову сигурност. Минут кас није Војводина је искористила збуњеност противника и изједначила на 2:2. Тако је Војводина за два минута свој пораз претворила у победу. Јер у продужењу није више било питање да ли ће Војводина бити та која ће дати победоносни гол, или Жак. Војводина је имала кондицију и за више од 90 минута, док Жак очигледно није имао.

Водити са 2:0 а затим изгубити најважнију утакмицу, сведоџба је недовољне рутине Суботичана, док је подвиг Новосађана доказ њиховог већег искуства, што у оваквим борбама није мала ствар.

„Бата“ није изневерио наде

Уочи реванш-сусрета Бата — Балшић у Подгорици ми смо изнели мишљење, да није немогуће да Бата, ако не буде сувише импресиониран боровским резултатом, изнесе победу на реваншу. Бата је збиља оправдао наде и победио Балшића са 2:1. Рутина је овде, где се такође игра морала продужити, одиграла главну улогу.

Катастрофа „Борца“ у Скопљу

Наша песимистичка прогноза у погледу реванш-утакмице петровградског Борца са ССК-ом у Скопљу показала се као оправдана. Мала победа у Петровграду одиста није обезбедила Борчев успех. ССК је на свом терену изнео кудикамо изразитију победу од 6:0. Ово значи праву катастрофу за петровградског првака. коме очигледно недостаје потребна жилавост за овакве тешке борбе.

Д. Н.

РЕВАНШ-УТАКМИЦЕ ДРУГОРАЗРЕДНИХ КАНДИДАТА

Непредвиђени резултати у квалификационим борбама другоразредних првака група Новосадског потсавеза

Квалификационе реванш-утакмице другоразредних првака група Новосадског потсавеза донеле су непредвиђене и изненађујуће резултате. Лопта је и овде показала сву своју ћудљивост.

„Текстил“ — Словачки с. к. 0:0

Утакмица је одиграна пред великим бројем гледалаца на игралишту „Карађорђе“. На опште изненађење „Текстил“ не само што није успео да се реваншира Словацима за пораз од 2:3, него није био у стању да да ни један једини гол. Утакмица се тако завршила без голова ,јер ни Словаци нису били при шуту.

По игри резултат је сасвим реалан. Словаци су играли врло практичан, једноставан али повезан фудбал. При томе они се нису замарали претераним комбинацијама. „Текстил“ је био жртва велике нервозе а сем тога, мора се признати, није га служила ни срећа пред голом. Један леп шут Сабљара и једна лепа акција Такача замало што нису преокренуле судбину утакмице, али лопта није хтела у гол. Узгред се мора приметити, да тим „Текстила“ као целина није задовољио. „Текстил“ нема одговарајућа крила, а без моле добрих крила данас ниједан тим не може да просперира.

НФК — Хајдук 2:0

НФК је у Чуругу тамошњем Хајдуку вратио мило за драго победивши га са 2:0. Као што је прошлонедељна Хајдукова победа била изненађење у Новом Саду, тако је и овај успех несумњиво био не мало изненађење за Чуружане. Овом победом НФК, једини новосадски кандидат за први разред, знатно је побољшао своје шансе.

„Цемент“ — „Рудар“ 2:0

Одлични тим „Цемента“ из Бечина успео је и у Врднику да изнесе сигурну победу. Резултат не претставља никакво изненађење.

„Семберија“ — ЛСК 10:2

У Бељини Семберија је опрала свој пораз од 2:4 са Лаћарцима. Међутим, десетицу ипак нико није очекивао.

ПРОГРАМ ЗА НАРЕДНУ НЕДЕЉУ

У другом колу за улазак у први разред Нип-а састају се „Семберија“—НФК и „Словачки“—„Цемент“

После одиграног првог кола квалификационих утакмица првака другог разреда ННП-а, распоред сусрета за друго коло предвиђа следеће парове:

У Бељини: Семберија—НФК

У Б. Петровцу: Словачки—Цемент

Ово друго коло биће још интересантније од првог јер су остала свега четири клуба. Већ у понедељак биће се и финалисти.

Роман „Дана“

АПЕНИНСКИ ЂАВО

17 **Марио Кончини**

Први пут је Маринела приметила да се Бепо истински уплашио и да му се коса диже на глави од страха. Његова проста сељачка душа није могла да разуме како може једна жена толико страшно да мрзи мушкарца. И он је рекао тужним гласом лепој жени:

— Ако га будеш дуго раздраживала и мучила, он ће те бацити курјацима да те раскомадају у парчад, сињора. Чувај се, он је страшан кад побесни, кад изгуби памет...

Маринела је пажљиво слушала ове речи Бепове и осетила истински страх. Није ни за тренутак сумњала да би гроф Енрико Сатанели био у стању да и тај сверски испад изврши. Али дивна околина, огроман снежни простор је ипак донекле умирио њене узбуђене живце. Одједном је уплашено застала на средини крова. Приметила је неки крупнији предмет, покривен великом и грубом поњавом. Пришла је ближе том месту.

— Шта јо то? упитала је Бепа.

— Подигни поњаву, сињора, па ћеш видети, одговорио је слуга. Сигурно си ту машину већ видела...

Маринела, обузета великом радозналошћу, подигла је нагло поњаву и запрепашћено посматрала предмет који се крио испод поњаве. То је био велики војни митраљез.

— То је митраљез, свети Боже! А чему је то потребно на крову грофа Сатанелиа?

Бепо је слегнуо раменима и није ништа одговорио.

У очима лепе плаве жене појавила се искра наде.

— Твој господар се. сигурно плаши да ће га неко напасти. Можда су у Милану сазнали да ме је он овамо силом довео па се чине припреме да ме ослободе од тог ђавола у људској кожи?

Бепо је сажаљиво погледао Маринелу и одговорио:

— Не боји се гроф никаквог напада. Ко би и могао да сазна да сте ти, сињора, овде налазиш? Овај митраљез потребан је мом господару за сасвим друге ствари.

— А зашто је ово убилачко чудовиште ставио гроф овде на крову? питала је Маринела још увек у крајњој мери изненађена овим језивим открићем.

— Мени је гроф забранио да о томе говорим. Не смем ни теби ништа рећи. Али стрпи се, ускоро ћеш и сама видети за што гроф употребљава ту машину, која сеје око себе смрт на све стране...

— Чудноватe ствари се дешавају у овом тајанственом дворцу, пуном мистерија, које потсећају на средњи век, када су племићи и инквизитори били неограничени господари целе Европе и својим језивим испадима били страх и трепет за сваког доброг и поштеног човека...

Маринела је још дуго посматрала челични апарат који тако сигурно убија све што је живо. Дубоко замишљена, спустила је своју лепу главу и никако није могла да реши ту заиста велику тајну. Бепо је приметио њену збуњеност, па јој пришао и благим гласом рекао:

— Сиђимо са крова, сињора. Овде је хладно. Смрзнућеш се...

— Шта кажеш? Хладно је? упитала је сасвим збуњена Маринела.

И у идућем тренутку се сва стресла од јаке хладноће.

— Имаш право, Бепо. Страшно је зима... Сиђимо доле..

Погнуте главе, сасвим схрвана мрачним мислима, плавуша је сишла низ серпентиске степенице, вођена Бепом. Кад су стигли у њену собу, она је без противљења испила велику чашу са шампањем коју јој је Бепо понудио.

— Да ти се крв мало угреје, сињора...

Мало доцније звонце је зврјало три пута. То је био грофов знак да му се Бепо хитно јави. Бепо је одмах одјурио у приземље. Гроф Енрико Сатанели је изгледао сада необично утучен, мрзовољан. био је нервознији него икада дотле. И Бепо се први пут уплашио од свога господара. Гроф је, не гледајући у Бепа, некако испрекидано, збуњено рекао свом слузи:

— Настале су јаке хладноће, Бепо. Читави чопори курјака су преплавили околину мога дворца. Гладне су те бестије и вероватно хоће да приреде општи напад на дворац. Осећају мирис штале са многим говедима и овцама и желели би да се омасте. Али гроф Енрико им неће приредити то задовољство. Треба те скотове растерати и одузети им вољу да наваљују у дворац у коме живи свирепији и опаснији курјак, него што су сви ти одвратни курјаци из шуме...

Бепо је зачуђено посматрао свога господара. Овако озлојеђен гроф Енрико још никада дотле није био. Себе назива свирепим и опасним курјаком...

— Имате право, господару, одвратио је Бепо. Скоро нећемо моћи да изиђемо из дворца од толике навале курјака... Треба нешто учинити, господару.

— Ти добро знаш шта се у тим случајевима ради, Бепо. Вечерас ћеш из земуница са ледом донети већу количину меса дивљачи и побацати га по двоништу и око дворца. Пази да пред улазом и око ограде дворца буде највише меса... Тако ћемо најсигурније домамити те бестије. .... Остало је моја ствар, разумеш ли ме?

— Разумем, господару.

— А она плавуша нека седи за то време код отвореног прозора и нека посматра ту дивну позоришну представу.

— Разумем, господару

ВЕЛИКА ЧИНОВНИЧКА МЕНЗА

Лазе Телечког ул. бр. 9

Власник бив. шеф кухиње хотела „Краљица Марија“

МЕСЕЧНИ АБОНОМА ДИН. 390.—
КОМПЛЕТАН РУЧАК 8.— и 10.—

НАЈЕЛЕГАНТНИЈЕ ЋЕТЕ БИТИ ОБУЧЕНИ АКО ВАМ ОДЕЛА ШИЈЕ

КУЛИК ИСА

НОВИ САД
Кр. Александра ул. 3
Палата Димовића

Посетите највећу мануфактурну трговину

Милоша М. Ралетића

НОВИ САД, КР. ПЕТРА I, бр. 2—4,
где ћете добити уз невероватно јевтине цене мушке и женске штофове, свилу из сопствене творнице, тепихе, завесе, плишане чаршаве, платна, зефире, као и осталу мануфактурну робу.

SOBNA KUPAONA

HIGIJENA

KOMPLETNA KUPAONA
480.- DIN.

I NA OTPLATU
PREMA UTANAČENJU

BIDET
130.- DIN.

GVOZĐARA FRAJD MARCEL
KR. PETRA II. BR. 34. NOVI SAD

30 јевтиних дана!

30 врло јевтиних дана!!

30 невероватно јевтиних дана!!!

од 15 VI до 15 VII

од 15 VI до 15 VII

Радња је пуна разних новитета да превазилази све.

Јевтини дани — то није само празно обећање, него стварност.
П. п. нека се изволи о свему лично уверити.

Стева М. Дунђеров, Нови Сад

Највећи летњи вашар у 1939 години

Даме! Ретка прилика да СНАБДЕТЕ своју гардеробу са последњим париским новитетима по знатно сниженим ценама

НОВИ САД
Краља Петра II, 23

ПРОДАНОВИЋА

НОВИ САД
Краља Петра II, 23

Мушке и женске штофове
као и осталу мануфактурну робу купујете повољно код фирме:

ЈАКИ, ЛАЗИ и ШРАМ

НОВИ САД, (Палата Танурџић)

Викторија
колица
су трајно елегантна и јевтина

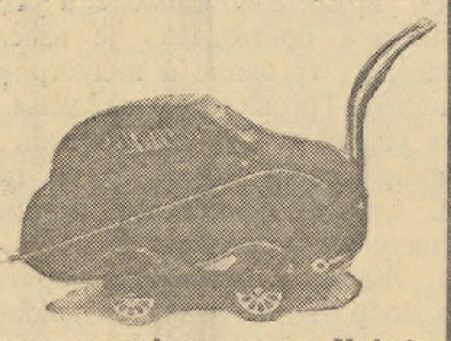

Творница дечјих колица, Инђија
филијала:
Нови Сад,
Палата Танурџић

УТАКМИЦЕ ЗА СЕ-КУП

Бск је савладао прашку Славију са 3:0 (1:0)

Утакмице за Средњоевропски куп нису биле без изненађења. Једно од занимљивих јесте глатка победа нашег првака БСК-а над прашком Славијом, којом је, изгледа, БСК-у осигуран улаз у наредно коло са Ујпештом.

Резултати су ови:

У Београду: БСК—Славија (Праг) 3:0 (1:0).

У Болоњи: Болоња—Венус (Букурешт) 5:0 (1:0) и

У Будимпешти: Ујпешт—Амброзиана (Милано) 3:1.

Штампарија „Дан“
НОВИ САД
Краља Александра 7

Израђује сваковрсне тисканице за трговачка, индустриска и занатска предузећа.

Цене умерене.

Израда брза, и солидна :-:

ОКАСА таблете код полне слабости могу се покушати

Окаса таблете за мушке

100 комада Дин. 220.—
уз повуку. - Заступник:

Апотека
Мр. РОЖМАН МИРОСЛАВ
Београд - Теразије 5

Орд. рег. С. бр. 5846—39

Мали огласи

ДВЕ КУЋЕ

продајемо. Једна двоспратна са удобним модерним становима, Цара Николаја улица. Друга приземна, са 5 соба, лепом баштом и модерним комфором, Петра Зрињског улица. Упитати Посредништво Бошњаковића Милана, Кр. Петра I 19. (1582)

КУЋА

са плацем од тридесет метара фронта и празан плац у Темеринској 125 продају се. (1628)

СТАНОВИ

од 3 и по 2 собе са свим осталим нужним просторијама, гас, купатила итд. у новосаграђеној кући издају се за 1 август о. г. Видети Косовска бр. 17. (1626)

МЕСТО

повереника, инкасанта, послужитеља, магационера, разносача и слично тражи младић са гаранцијом. Отслужио војску, има два разреда гимназије, нежењен, 24 године. Адреса у администрацији. (1627)

Оглашујте у „Дан“-у

КРОЗ НОВИ САД

УРАНИА
Данас у 3, 5 и 7.15 часова
„Једна ноћ у мају“
Марика Рек
У 9.15 премијера
„ВЕЧИТИ ЗАРУЧНИК“
ИЛИ ЧОВЕК, КОЈИ НЕ МОЖЕ РЕЋИ „НЕ“
КАРЛ ЛУДВИГ ДИЛ
ЛЕО СЛЕЗАК - КАРИН НАРД

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. **Музеј Матице српске** отворен од 11—12 часова.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ
Од 23 до 30 јуна

Апотека Гросингер Мр. Јована, Краља Петра ул. бр. 30. Телефон 27-40.

Апотека Михелс Мр. Јулија, Краља Петра II 70. Телефон 29-51.

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА
„Књаз Милош“ Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-20 и 32-42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 88 и ПЕТРОВГРАД: Телефон 169. РУМА: Телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА: Тел. 40.

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођени су: Марија-Регина, кћи Михајла Рајта, столара и Магдалене Амштат. — Душан, син Софронија Стојановића, ташнара и Катарине Батоловић. — Антун, син Стевана Пејића, монтера и Марије Турзаји — Иван, син Саве Дамјановића, пекара и Катарине Волер. — Ласло, син Јулке Ђетваји, бединерке — Мирко, син Вилхелма Вогринц, бравара и Магдалене Брезовац.

Венчани су: Сергије Манојловић, директор д. д. и Мирјана - Маргита Најфелд.

Умрли су: уд. Јудита Нађ, рођ. Борош, домаћица, стара 78 год.

—ooo—

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 27 јуна 1939.

У берзанском промету закључено је данас:

ПШЕНИЦА: бачка 152—154, банатска 151—153, сремска 152—154, славонска 153—155.

РАЖ: бачка 135—137.50.

ЈЕЧАМ: бачки и сремски 145—147.50

ЗОБ: бачка, сремска и славонска 144—146.

КУКУРУЗ: бачки 119—120, паритет Инђија 119—120.

БРАШНО: 0гг и 0г бачко и банатско 230—240, број 2 210—220, број 5 190—200, број 6 170—180, број 7 145—155, број 8 115—120, 0гг и 0г сремско и славонско 225—235, број 2 205—215, број 5 185—195, број 6 165—175, број 7 140—150, број 8 115—120.

МЕКИЊЕ: бачке 108—110, банатске 100—102. сремске 104—106.

ПАСУЉ: бачки и сремски бели без вреће 295—300.

МАСТ: у кантама по 25 кг франко за нето 1400—1420.

Тенденција: Непромењена.

ПРОМЕТ: Средњи.

28 и 29 берза неће радити.

ЈЕДНА КОРИСНА И ПОТРЕБНА ШКОЛА

На завршетку школске године вредне ученице Женске занатске школе изложиле су своје успеле рукотворине

Иницијативом претседнице Добротворне задруге Српкиња Новосаткиња гђе Зоре Стефановић, основана је, 1920 године, Женска занатска школа. Оснивање је било спојено са великим тешкоћама, а било је потребно много жртава да би се школа одржала. Дуги низ година Задруга Српкиња Новосаткиња је, борећи се са материјалним недаћама, успевала да одржи школу. Деца су се уписивала из године у годину. Многобројне садање домаћице и мајке похађале су ову корисну школу и многе се још и данас сећају својих добрих наставница, којима имају многоштошта да захвале, јер оне су им отвориле очи, оне су их упутиле у домаћички живот, оне су створиле од њих добре жене и мајке.

Банска управа је од почетка свесрдно помагала ову корисну школу, олакшавајући терете задрузи Српкиња и дајући школи могућност да напредује и да се развија у духу данашњице.

Али већ давно се приметио највећи недостатак школе. Деца су долазила да се уписују и одлазила неуписана. Деца су, заволела ову школу, но зграда није могла да прими све оне многобројне пријављене ученице. Скученост просторија је увелико ометала правилни рад и напредак школе. Родитељи су разочарани водили своје ћерчице кућама. Поред свега, рад је ипак напредовао. Пре неколико година школа је бројала око 60 ученица, а данас их има око 150. Сваке године одбија се око 50 ученица од уписа. Школа се дели на 5 разреда. Први и други су припремни, трећи и четврти стручни, а пети атеље. Све ученице које су ове године биле припуштене завршном испиту положиле су га. Награђене су: првом наградом Драгиња Радојчин (200 динара у готову), а другом Ангелина Чулиновић (књигом). Завршним писменим испитима је претседавала гђа Даница Максимовић, управитељица школе, а усменим испитима претседавао је изасланик министра трговине и индустрије, инспектор Трговинског одељења Банске управе г. Душан Поповић. Стручно-практични рад је трајао пет дана. Стручно-практичном и усменом испиту присуствовала је и гђа Зора др. Жарка Стефановића, претседница Добротворне задруге Српкиња Новосаткиња. Ту је била и потпретседница гђа Вера Радић, као и изасланик Занатлиског удружења.

Ученице су израдиле многобројне радове преко школске године, који су смештени у великој дворани у приземљу Матице Српске (Трг Кнегиње Зорке, 20). Ово је веома лепа и успела изложба. Та изложба ћачких радова је најбоље мерило вредности и потребе ове школе. Почевши од првог па све до петог разреда радови ученица су доказ њихове спреме, уложеног труда њиховог и труда њихових наставница.

Међу многобројним изложеним радовима налазе се многобројни веома лепо израђени ситнији и крупнији гоблени, хаљине, женски и мушки веш, комплети за децу, луксузни везови на свили, народни везови у разним мотивима, монтирани луксузни јастуци, креветски веш, костими, као и многобројни цртежи мртве природе, народних шара и орнамената.

За дивљење је какве су све радове изложиле ученице првог припремног разреда, које долазе непосредно из основне школе. Сами радови довољно показују колико је труда уложено.

Г-ђе Стефановић и Максимовић се надају да ће им се ускоро изићи усусрет и да ће се у најскоријем времену приступити изградњи нове зграде за смештај школе. Но и овде као и приликом оснивања, појављују се велике сметње, поготово што ће та нова зграда стајати вероватно преко милион динира.

ПАЖЊА!
ФОТО-АМАТЕРИ обратите пажњу на нашу израду и на наше цене. Филм који сте плаћали 18 дин. код нас ћете плаћати 10 дин.
Фото Студио Рojал
Трг Ослобођења 2

НОВОСАДСКИ ЕПИГРАМИ

За вас, Ђакеле!

Радили сте доста главом,
Натукли је знања пуну,
Па сад књиге с пуним правом
Побацајте за фуруну.

Премористе главе здраво
За испите ваше строге,
Па је сада сасвим право
Да проради мало — ноге. *Аб.*

По лекарском рецепту најбоље наочаре добијете по **најевтинијој цени** код дипломираног оптичара **Бенедека** Нови Сад.

Радник нашао на улици признаницу железничке гардеробе и покушао да подигне пртљаг претстојника сенћанске полиције

Претстојник полиције у Сенти г. Здравко Челекетић јуче је допутовао службеним послом у Нови Сад. Он је свој пртљаг оставио у гардероби железничке станице. После подне г. Челекетић је хтео да подигне своје ствари, али је констатовао да је признаницу гардеробе изгубио. Он се легитимисао и на реверс је добио свој пртљаг, а затим је допутовао.

Нешто касније дошао је у железничку гардеробу један човек и тражио да му се изда пртљаг. Констатовано је да је поднео признаницу г. Челекетића. Изјавио је да се зове Станислав Першка, радник из Старе Пазове. Утврђено је да је нашао признаницу железничке гардеробе, коју је изгубио г. Челекетић, и хтео да подигне пакет. Полиција је повела истрагу.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ИЗ УРЕДНИШТВА

Због празника Видовдана, наредни број „ДАНА“ изићи ће у четвртак, у редовно време, са датумом од 30 јуна.

Обласни одбор Јадранске страже Нови Сад, у свом новосаграђеном Дому, у Доброти-Бока Которска, организује летовање мушке деце (од 8—17 година) од 14 јула до 9 августа. Цена летовању је 550 динара, а за возну карту 180 динара. Одрасли се могу у Дому хранити уз цену од 25 динара дневно по особи, а становати по удобним приватним собама у непосредној близини Дома. Собе се могу добити од по 2 кревета за 15—25 динара. Пријаве за летовање примају се до 30 јуна.

Фото-аматери стално свежи материјал добијете код — ТЕНЕР-а — Палата Танурџић.

Распоред пореза на ренте за 1939 годину саставила је Пореска управа за град Нови Сад, те се излаже на осмодневни јавни увид код Градског поглаварства (финансиско-пореског отсека) за време од 24 јуна до 1 јула о. г.

Правничка вечера. Удружење правника приређује на Видовдан увече, у ресторану „Бела лађа“, традиционалну заједничку вечеру судија, адвоката, судиских и адвокатских приправника и осталих правника. Ова вечера је уобичајена као годишњи другарски састанак правника пред судске ферије.

Др Никола Вујић, рентгенолог, отпутовао је. Дан повратка ће објавити.

Кривично веће Окружног суда, под претседништвом г. Светислава Максимовића, одржало је суђење угледном домаћину из Салајке, Васи Пејићу. Он је био оптужен због лажне заклетве. После саслушања сведока и одбране, коју је дао адвокат г. др. Славко Ђирић ,суд је Пејића ослободио.

Покушао је да изврши самоубиство Јован Главарик, браварски помоћник, стар 26 године, жењен, отац једног детета ,у своме стану, у Раковачкој улици, 16. Јован си је пресекао вене на руци ,јер се посвађао са оцем. Г. др. Клука му је указао прву помоћ; затим је пренесен у Државну болницу.

Код Апелационог суда у Новом Саду положили су адвокатски испит гг. Иван Мучалов и Жарко Радосав, адвокатски приправници из Петровграда.

Исправка. У јучерашњем броју „Дана“ јавили смо да је истражни судија г. Милан Папричић пустио на слободу службеника Финансиске дирекције Богољуба Ранисављевића. Омашком је оштампано: „на интервенцију адвоката г. др. Јевте Новића“, док је требало да стоји да је Ранисављевић пуштен после саслушања, а да је његов бранилац адвокат г. др. Јевта Новић.

Најлепша стручна израда фото-аматерских снимака код ТЕНЕР-а — Палата Танурџић.

ИЗГУБИО САМ
радничку књигу издату 1929 у Босанској Градишци, па је оглашујем неважећом, **Шибић Расим.** (1632)

РЕТКА ПРИЛИКА!
Продаје се кућа у Темеринској улици са великим плацем; салаш са 40 јутара земље на каменом Футошком путу, удаљено од Новога Сада 4 километра. Упитати Милетићева 7. Телефон 34-40. (1633)

Власник за ДАН к. д.: ЛАЗАР [illegible]ЦКОВИЋ, главни уредник, Стевана Бранковићог 11. — Ротациона штампа: ДАН, штампарско-издавачко предузеће Краља Александра, 1.